

Det forkromede tidsspilde

Dennis Nørmark og Anders Fogh Jensens opgør med managementkulturens jublende selvfremstilling og dens evne til at bremse enhver værdiskabelse fortjener mere end blot at lave ballade. For problemet med det forgæves og overflødige arbejde er på ingen måde ny

Af Georg Metz

Václav Havels skuespil fra 1965 *Cirkulæret* handler om den store virksomhed, der indfører et nyt firmasprog: tydepé. Det kan også kaldes volapyk eller månevøvl. Eller *modern management*. Tydepé gøres til forudsætning for virksomhedens funktion og trivsel, uden at det står klart, hvad virksomhedens produktion egentlig går ud på. Andet end at tale tydepé.

Den tid der er afsat til arbejdet i virksomheden, arbejdstiden, er den tid, der – i Parkinsons berømte lov – bliver udfyldt. Medarbejderne inddeles efter deres kompetence i tydepé: ledelses-tydepé, mellemleder-tydepé og arbejder-tydepé. Det hele er hul i hovedet, ingen begriber den dybere mening, hvilket heller ikke er meningen, eftersom der ikke er nogen dybere mening.

Tydepé tjener blot til at opretholde virksomhedens selvbevidsthed – i sidste ende samfundsordenen – samt ledelsens legitimitet som ledelse på højeste tydepé-plan.

Satirens kraft

Havel skrev i satire over det kommunistiske system, men stykket kunne umiddelbart overføres til Vesten, der i det små var på vej ud i *modern management*.

Forholdene i Havels virksomhed kom til at ligne – også her i landet, hvor vi ellers bryster os af danske modeller og høj moral og rimelighed på arbejdsmarkedet. Siden er det kun blevet værre. For nylig afdækkede BT historien om Rigspolitiet, der har smidt millioner af kroner ud på konsulentbistand, som i venlig gengivelse af artiklernes dokumentation var oprivende tidsspilde, mere uvenligt: fup og svindel, den slags der indkøbes i metermål ikke alene af Rigspolitiet, men af virksomheder private som offentlige trindt om land.

Resultatet af denne institutionaliserede, konsulentformidlede virksomhedskultur er pudsigt nok frem for effektivitet og merproduktion, som skulle være drivkraft og mål, snarere fortløbende overbe-

skæftigelse i at have travlt uden at skabe eller producere andet end konsulentfirmaernes lamperøg og – tydepé.

Om dette og om managementkulturen i almindelighed, herunder den obligate selvfremstilling i jubelkor handler Dennis Nørmarks og Anders Fogh Jensens nye bog *Pseudoarbejde. Hvordan vi fik travlt med at lave ingenting*.

De to forfattere tager udgangspunkt i hvert sit politiske hjørne. Herfra påviser de i fællesskab pseudoarbejdets livskraft i den kendsgerning, at påstanden om den store effektivitet i henholdsvis den offentlige og den private sektor er nogenlunde ligeligt fordelt på venstre og højre fløj.

Den private sektors fortalere hævder uden belæg logikken i det privates lønsomhed frem for offentlig slendrian. Fortalerne for den offentlige sektor påviser modsvarende undergravningen af de offentligt ansatte af borgerlige krav om dokumentation og kontrol.

Regnestykket i bogen går fint op, sektorerne – og det vil sige samfundet som sådan – holder sig selv i uproduktiv og uforanderlig balance. Hver sektor arbejder ulønsomt og alt for meget, og dette merarbejde tilgodeser i for ringe grad, nogle gange slet ikke, kerneydelserne.

Med Havels ord: det rene tydepé. Med Nørmarks og Jensens: pseudoarbejde.

Imidlertid, og det er forfatterne ikke blinde for, udgør HR-funktionerne samlet set en væsentlig del af bruttonationalproduktet, med andre ord: Uhyre summer ofres på pseudoarbejdets alter. Hvis man kalder systemet for en religion, noget i den retning, håndteret af *modern managements* præsteskab i skikkelse af konsulenter og HR'er, er det ikke her ment som en fornærmelse af Folkekirkens personale.

Nu er tankerne om det forgæves overflødige arbejde i selvfremstillingens navn jo ikke nye. Kant formulerede sit imperativ: Gør det gode frem for at fortælle om dine hensigter. Givetvis har de preussiske i øvrigt dygtige embedsmænd i Königsberg også systematiseret selvglæde og korpsånd og nu og da glemt, hvad de var sat i verden for.

Men på Kants tid var ledelses- og virksomhedsfilosofi dog ikke en industri, der tærede på den arbejdskraft, hvis pligt i en bedre verden – frem for at påhøre ulidelige Powerpoint-foredrag og peptalks i timevis – snarere er at sige fra og gå hjem. Veludhvilede næste dag kan medarbejderne så kaste sig over kerneydelserne til gavn og glæde.

Målet, som det ser ud for tiden, er at skabe det risikofrie samfund, hvor den ufarlige ulv er henvist til indhegninger eller bliver skudt, og politikerne dagligt formulerer atter nye adfærdsregulerende love, der hensætter den danske evige påstand om Forbuds-Sverige i et lattermildt skær. Denne politiske side af sagen kunne godt have fortjent et helt kapitel. Politikerne står i kø foran medierne for at være først med det næste påbud og efterligner uafvidende Powerpoint-formidlingens totalinddækning af alle eventualiteter ud i det meningsløse vanvid.

Velopløst sammenfatning

Nørmarks og Jensens bog er en velopløst sammenfatning af års mere eller mindre sporadisk og ofte selvopgivende kritik af et monster udviklet i og af de moderne kapitalistiske markedsidealiserende samfund. Trods den indbyrdes politiske uenighed kan de to forfattere mødes i konstateringen af, at markedet ikke klarer alt. Pudsigt nok fastholder den politiske virkelighed troen på markedets økonomiske og snart sagt også sociale egensind, men dementerer troen ved at skærpe alle straffe, flå burkaen af 0-20 kvinder og regulere videre ad absurdum.

Et paradoks, som bogen ikke i dybden får tag i, er pseudoarbejdssamfundets ikke desto mindre ganske

overbevisende produktivitet. Spildtiden er enorm, det kan man hurtigt enes om. Men aldrig har vi produceret mere – og så meget, at kloden snart ikke kan bære mere. Læses bogen retfærdigvis efter pålydende, er pointen, at vi kunne producere det samme eller mere (som altså ikke nødvendigvis er så godt) takket være de teknologiske velsignelser og på langt mindre arbejdstid, ja kan hænde den forjættende 15 timers arbejdsuge. Befriet for pseudoarbejdet.

Dette kan man kun have sympati for, at Nørmark og Jensen således kaster ud i den offentlige udveksling, hvor man kan håbe på, at bogen skaber mere end ballade.

geme@information.dk

Kant formulerede sit imperativ: Gør det gode frem for at fortælle om dine hensigter. Givetvis har de preussiske i øvrigt dygtige embedsmænd i Königsberg også systematiseret selvglæde og korpsånd og nu og da glemt, hvad de var sat i verden for

**Dennis Nørmark
Anders Fogh Jensen**

Pseudoarbejde
294 sider. 300 kr.
Gyldendal